

TÖRTÉNELEM

7-8. évfolyamos tanulók számára

1. forduló

Összpontszám:	50p
---------------	------------

Beküldési határidő: 2021. október 18.

Név:

Lakcím:

Iskola neve, címe:

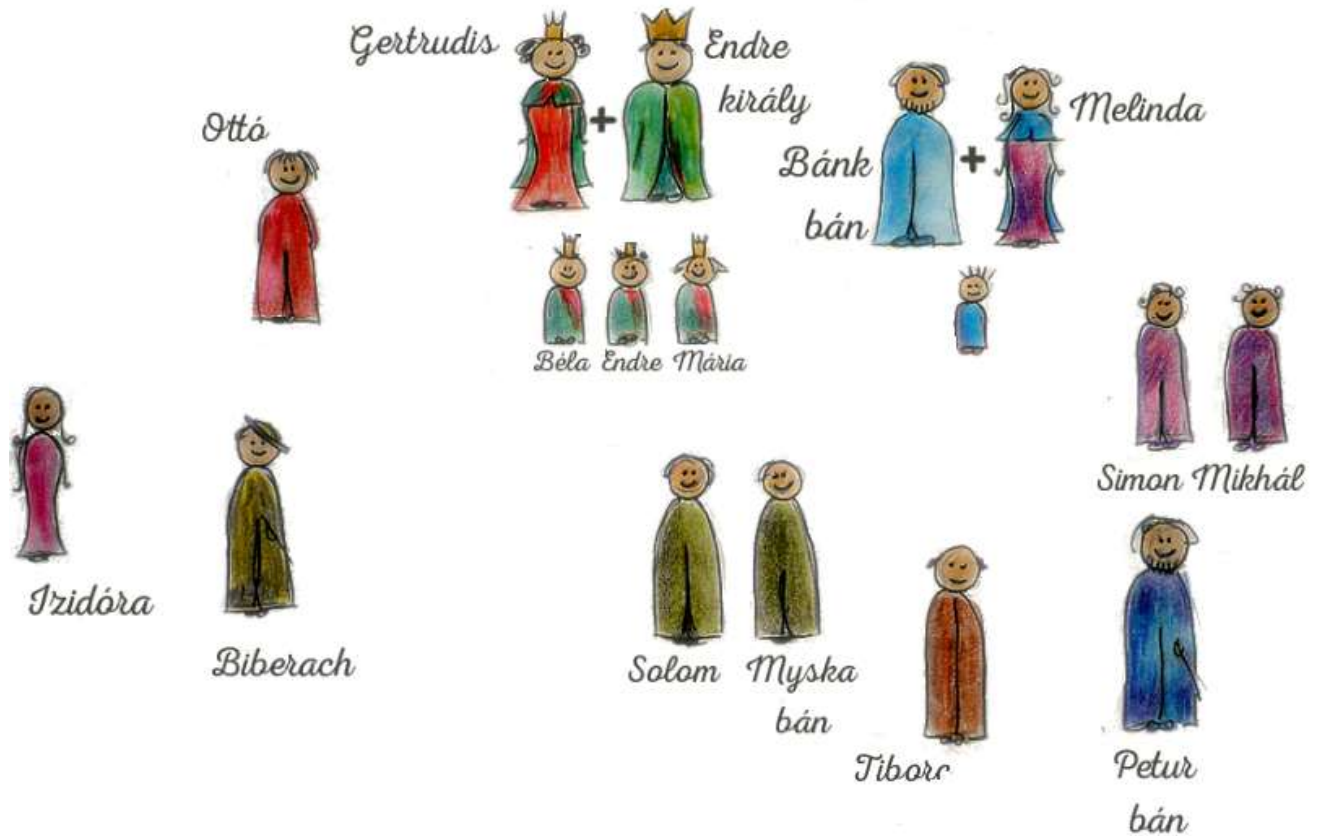
A magyar Középkor, Árpád-házi és Vegyes házi királyok (997-1490)

I. Internetes kutatás

1. Katona József: Bánk bán.

Ismerd meg a mű tartalmát! Olvass utána az interneten keresztül!

A) Rajzold be a szereplők viszonyait az ábrán! A kép alatt jelezd a saját jelöléseit magyarázatát! (5 pont)

B) Valóság és fikció a műben! Gyűjtsd ki, hogy ki és mi valóságos, és mi a szerző leleménye a műben! Mindkettőre írd öt példát! (válaszonként 0,5 pont)

Valóság (esemény, szereplők)	Fikció (esemény, szereplők)

10 pont

A családfa és a tudásod alapján oldd meg az alábbi feladatokat!

Ki volt, aki a muhi csatában meghalt?

Karikázd be a családfán!

Ki volt cseh királyné?

Kik voltak szentek?

.....

.....

Ki volt az utolsó aranyágacska édesapja?

8 pont	
--------	--

II. Forráselemzés

Magna Charta, Aranybulla, 1351. évi törvények

3.) Magna Charta és az Aranybulla

„János, Isten kegyelméből Anglia királya, [...] isteni sugallatra és a mi magunk [...] lelki üdvére, [...] királyságunk megjavítására [...].

12. Hadmegváltási és más adót csakis királyságunk közös tanácsával lehet kivetni, kivéve azt az esetet, amikor miértünk váltságdíjat kell fizetni [...].

14. Ha nem az említett három adóról van szó, hanem más adó kéréséről vagy a hadmegváltási adó kivetéséről, úgy a királyság közös tanácsának megtartása végett pecsétes meghívólevelünket fogjuk küldeni az érsekekhez, püspökökhöz, apátokhoz, grófokhoz és a nagy bárókhoz. [...] meghívásuk meghatározott napra, mégpedig legalább negyven napos határidőre és meghatározott helyre szóljon. Mindezekben a meghívólevelekben a meghívás okát meg fogjuk jelölni. Ha ilyen formán megtörténik a meghívás, a kitűzött napon kerüljön az ügy tárgyalásra a megjelentek tanácsával, [...].

35. Az egész királyság területén csak egyféle mértéke legyen a bornak, a sörnek, a gabonának, mégpedig a londoni fertály. A festett kelméknek, a közönséges rőt színű szöveteknek és a páncélingre való anyagnak szélessége is egy legyen, a szélétől számított két rőf. A súlyokra ugyanaz vonatkozzék, ami a többi mértékre [...].”

„39. Egyetlen szabad embert se fogjanak el, vessenek tömlöcbe, fosszanak meg javaitól, helyezzenek törvényen kívül vagy száműzzenek, vagy más módon ne tegyenek tönkre, s mi sem fogunk ellene támadni, se mást nem fogunk ellene küldeni törvényes ítélet nélkül, melyet a vele egyenlők hoztak hazája törvényei alapján.

52. Akit mi megfosztunk birtokaitól, váraitól, kiváltságaitól vagy jussától a vele egyenlők törvényes ítélete nélkül, annak mindazt tüstént vissza fogjuk juttatni. És ha emiatt viszály támadna, az ügyben az a huszonöt báró ítélkezzék, akikről a béke biztosításával kapcsolatban alább történik említés. [...]

61. [...] a bárók válasszanak tetszésük szerint huszonöt bárót az országból, akik saját erejükhöz képest tartoznak őrizni, megtartani s őriztetni a békét és a szabadságokat, amelyeket nekik adtunk és jelen oklevelünkkel megerősítettünk [...]. És ha mi – vagy ha országon kívül vagyunk, a mi udvarbíránk [...] nem orvosolná a sérelmet, abban az esetben [ők] az egész ország közösségével nyugtalanítsanak és sanyargassanak bennünket minden módon, ahogyan csak bírják: vegyék be várainkat, foglalják el földjeinket, birtokainkat, amíg véleményük szerint az orvoslás meg történt. Személyünk, a királyné és gyermekeink személye azonban épségben maradjon. Mihelyt az orvoslás megtörtént, ragaszkodjanak ismét hozzánk, miként előbb tették.”

Ki adta ki? (0,5 pont)

Mikor adta ki?(0,5 pont)

Miért kényszerítették a kiadására? Milyen események előzték meg?

.....

.....

.....(1 pont)

Melyik pont melyik társadalmi csoportot védi? Egy helyre több pont is kerülhet, egy pont több helyre is kerülhet. (soronként 1 pont)

Társadalmi csoportok	A pont sorszáma
Nemesség	
Papság	
Polgárság	
Jobbágyosság	

Melyik politikai berendezkedés közvetlen előzményének tekinthető ez a törvény?

.....(1 pont)

„2. Azt is akarjuk, hogy sem mi, sem a mi utódaink valamely hatalmas kedvéért servienseket soha el ne fogassanak, [azok birtokait] fel ne düljék, hacsak előbb meg nem idézték, és bírói úton el nem ítélték őket.

3. Úgyszintén semmiféle adót, sem „szabad dénárokat” nem fogunk szedetni a serviensek birtokai után, sem az ő házaikba nem szállunk, hacsak nem hívnak bennünket.

4. Ha valamely serviens fiú utód nélkül hal meg, birtoka negyedrészt leánya örökölje, a többitől úgy intézkedjék, ahogy akar. És ha váratlan halál folytán intézkedni nem tud, rokonai örököljék, akik hozzá közelebb állnak. És ha egyáltalán semmi nemzetsége sincs, a király fogja azokat birtokba venni.

7. Ha pedig a király az országon kívül akar hadat vezetni, a serviensek ne tartozzanak vele menni, csak az ő pénzén, és visszatérése után rajtuk hadbírságot ne szedjen. Ha azonban az ellenség részéről jön sereg az országba, mindnyájan egyetemlegesen menni tartozzanak. Úgyszintén, ha az országon kívül megyünk is haddal, mindazok, kik ispánságokat bírnak, vagy tőlünk pénzt kapnak, menni tartozzanak.

„11. Ha vendégek, tudniillik előkelő emberek jönnek az országba, az ország tanácsa nélkül [királyi tanács] méltóságra ne emeljék őket.

16. Egész megyéket vagy bármiféle méltóságokat örök tulajdonul vagy birtokképpen nem adományozunk.

17. Azoktól a birtokoktól, melyeket valaki igaz szolgálattal szerzett, őt soha ne fosszák meg.

19. A várjobbágyokat a szent királytól rendelt szabadságban kell megtartani. Hasonlóképpen a vendégeket is, bármilyen nemzetből valók, a kezdettől nekik engedett szabadságban kell megtartani.

20. A tizedet senki se tartozzék pénzben megváltani, hanem ahogy a föld hozza a bort vagy termést, úgy kell fizetni. És ha a püspökök ellentmondanak, nem fogjuk őket segíteni.

23. Új pénzünk egy évig maradjon használatban, húsvétől húsvétig. És a dénárok olyanok legyenek, amilyenek III. Béla király idején voltak.

„24. Kamaraispánok, pénzverők, sótiszték és vámszedők az ország nemesei, izmaeliták és zsidók ne lehessenek.

26. Birtokokat nem szabad az országon kívüli [személyeknek] adományozni. Ha ilyeneket adományoztak vagy eladtak, meg kell engedni az ország lakóinak, hogy azokat visszaváltsák.

30. Úgyszintén: e négy jobbágyon kívül – tudniillik a nádor, a bán és a király és királyné udvarbírái – senki se viselhesen két méltóságot.

31. Azt is elrendeljük, hogy ha mi vagy a mi utódaink közül valaki valamely időben ezen rendelkezések ellen akarna cselekedni, ennek az oklevélnek erejénél fogva mind a püspököknek, mind a többi jobbágyoknak és országunk nemeseinek [a bárókat érti], együttesen és külön-külön, a jelenben és a jövőben mindörökké szabadságukban álljon, hogy a hűtlenség minden vétke nélkül nekünk és a mi utódainknak ellenállhassanak és ellentmondhassanak.” (Részletek az *Aranybulla* rendelkezéseiből)

Ki adta ki? (0,5 pont)

Mikor adta ki?(0,5 pont)

Miért kényszerítették a kiadására?
.....(1 pont)

Melyik pont melyik társadalmi csoportot védi? *Egy helyre több pont is kerülhet, egy pont több helyre is kerülhet. (soronként 1 pont)*

Társadalmi csoportok	A pont sorszáma
Nemesség	
Papság	
Szerviensek	
Várjobbágyság	

Milyen hasonlóságokat találtál a két törvény között? Írj két példát! (2 pont)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15 pont	
---------	--

4) Pamkutya: Aranybula

A videóklip szerint a fiúk félreértették egymást, az egyikük történelmi témáról, a másik a jó csajokról akart zenét írni. Segíts nekik, írd át a szöveget!

Írj meg egy versszakot a rap részről, amely II. András Aranybullájáról szól!

Figyelj a ritmusra! (az időmértékes verselés segíthet, de egyáltalán nem kötelező)

A videóklipet megtalálod a Youtubon, a dalszöveget az interneten.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 pont	
--------	--

III. Magyar szentek

(Szent István, Szent Imre, Szent Gellért, skóciai Szent Margit, Szent László, Szent Piroska, Szent Erzsébet, Szent Margit, Szent Kinga, Szent Hedvig, Kapisztrán Szent János)

5) Válaszolj a magyar szentekkel kapcsolatos kérdésekre! (válaszonként fél pont)

Szent István:

- Hol őrzik a koponyacsontját?

.....

- Ki kezdeményezte a szentté avatását?

.....

Szent Imre:

- Miért nevezik „liliomos hercegnek”?

.....

- Hogyan halt meg?

.....

Szent Gellért:

- Hogyan és hol halt meg? (Mi a hely mai neve?)

.....
.....

- Kinek a nevelője volt?

.....

skóciai Szent Margit:

Miért hívják skóciainak?

.....
.....

Milyen közvetett kapcsolat van skóciai Margit és Shakespeare között?

.....
.....

Szent László:

- Mi az a Szent László pénze?

.....
.....

- Hogyan kötődik Szent László neve a genciához?

.....
.....

- Halála után a legendák szerint kiknek és hogyan segített a tatárok elleni harcban?

.....

Szent Piroska:

- Mit alapított?

.....
.....

- Házassága megkötésekor mit kellett tennie?

.....
.....

Szent Erzsébet:

-Miért szokták úgy ábrázolni, hogy kötényében, kosarában rózsákat tart?

.....
.....

- Melyik magyar zeneszerzőt ihlette meg Erzsébet legendája? Mi a mű címe?

.....

Szent Margit:

- Miért került kolostorba? Miért lett apáca?

.....

.....

- Mi volt a Margit-sziget korábbi neve? Miért nevezték el róla?

.....

.....

Szent Kinga:

- A legenda szerint mit kért apjától, mikor hazalátogatott a tatárjárás után?

.....

.....

- Hol található az országban az egyetlen róla elnevezett templom?

.....

Szent Hedvig

Melyik nép megtérése köthető Szent Hedvig nevéhez?

.....

Hol található Magyarországon a neki felszentelt kápolna?

.....

- Kit kért fel Hedvig és II. Ulászló leendő gyermekük keresztszülőjének?

.....

Kapisztrán Szent János:

- Milyen vallási irányzatnak (mozgalomnak) a volt a támogatója és terjesztője?

.....

.....

- Melyik híres magyar csatában vett részt?

.....

12 pont	
---------	--

A következő két forduló konkrét témái:

I. Szent István, I. Szent László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, Aranybulla, IV. Béla, Tatárjárás, I. Károly, I. Nagy Lajos, 1351. évi törvény és a magyar szentek.